ס: קדשי קדשים פרק שישי זבחים

מאי קסבר האי תנא. דפסיעה ליה בכור טפי ממעשר מי קסבר קדשה לעתיד לבא בקדושה [ב] האדרן וקמבעיא ליה מי קרינא ביה לפני ה' מי לא אפי' בכור נמי יקרב ויאכל דמאן דאית ליה קדשה קסבר דמקריבין אע"פ שאין בית כדאיתא פ"ק דמגילה (דף י.) ומי קסבר לא קדשה דבעלה קדושה [ג] האדרן ומבעיא ליה במעשר משום דאיכא צרך לבית ומיתאכל [ד] בירושלים מי קרינא ביה לפני ה' מי לא אפי' בכור נמי מיבעי ליכא דהוי כעין מעשר כגון כבי ה"ג שאינו צריך לבית שקרבו דמיו ואימורין וחרב הבית ובשרו קיים מהו שיאכלוהו ומסיק דקסבר לא קדשה והא דפסיעה ליה בבכור משום דאיתקש בשרו לדמו ולא אכל בשר אלא בשעה הראויה לזריקה דם ולא משהגרם זו היא גירסת הקונטרס ופירושו ואם תאמר מי קסבר לא קדשה היכי משכחת מעשר שני אלוריתא כיון דבעלה קדושה האדרן וי"ל דאי קסבר לא קדשה מוקמינן ליה למעשר שגדל בפני הבית כמו שפירש בקונטרס [גבי] (ב) בכור שקרבו דמו ואימורין וחרב הבית ובשרו קיים מ"נ אפי' קסבר לא קדשה הני מילי קדושת הבית אבל קדושת האדרן לא בטלה ותתחייבו בתרומות ומעשרות כדאשכחת (לקמן דף קיב:) בשחרב שילה שבטלה קדושת הבית ולא בטלה קדושת האדרן וא"ת כיון דלא קדשה [ה] והותרו הבמות יהא נאכל בכל ערי ישראל לספרים דגרסי' [ו] (לקמן בפ' בתרא (דף קיב:) כאן לגוב ובגבעון הותרו הבמות מעשר נאכל בכל ערי ישראל וי"ל דלפי אותה גירסא לא מתוקש הכא אלא במעשר שגדל לפני הבית והתקן להבאת מקום ואינו [ח] נאכל בכל ערי ישראל ותקשה דלפירוש הקונטרס מאי דוחקיה דרבינא לומר לא קדשה ופליג אכולייה הש"ס דקיס לן ירושלים אין אחריה היתר כדמבן בפרק בתרא (גם זה שם) לימא דלעולם קסבר קדשה ובכור [ט] שנזרק דמו ונפגם המזבח דאין בשרו נאכל בפגימת המזבח ומיהו מלי למימר דלישנא דברייתא קשיתיה דקתני מה בכור אינו אלא בפני הבית דמשמע בית במקום אין ואין לריך רק מזבח ומשום דאיתקש בשרו לדמו אבל ה"ה דלעולם מלי סבר קדשה דכיון דזמרק דמו וחש"כ חרב אין אוכלין בשרו ומשום דאיתקש לדמו מיהו אפי' בפני הבית היינו בפני מזבח ולא בית ממש קאמר אבל קשה מאי קאמר אפילו בכור נמי מיבעי ולא מבעי [א] מעשר אדרבה כיון דלא קדשה פשיטא לא [ב] קרינא ביה לפני ה' דמחיה [ג] לאכול דאוריתא ועוד דבכור פשיטא דמפקיל ביולא כשחרב הבית ופעלו מחילות כיון דלא קדשה ומה לריך כלל היקישא דבשר ודם וכי מימא כשחרב הבית והרחם המזבח אבל חומות ירושלים קיימת [ד] ולא בטלה קדושתה לענין קדשים קלים ומעשר שני אבל מה לומר דהא דבכור אבל בלא חומות ירושלים ובלא חומת עזרה כמו שפירש בקונטרס דמקריבים אע"פ שאין בית כלומר יבנה המזבח וחיזוק הדם ויאכל ולא מקבר לא קדשה קדושת הבית לבנות המזבח וכל שכן קדושת ירושלים אבל קדושת האדרן קיימת להתחייב בתרומה ומעשר כמו בנוב וגבעון אפילו מעשר יהא [ה] פסול פשיטא דאין לו היתר בירושלים ולא גרסינן לקמן פ' בתרא (דף קיב:) מעשר שני נאכל בכל ערי ישראל ולא גרסינן ליה לריך לומר דהכי פריך אפילו מעשר שני יהא פשיטא דאין מייב להעלותו ואמאי קאמרת יכול יעלה אדם לעולם אמר רבינא אידי ואידי בקדשים קלים ולא קשיא

ג' זקנים וזה [א] אחד מהן [ב] רבי ישמעאל אומר איכול יעלה אדם מעשר שני [ג] לירושלים ויאכלנו בזמן הזה ודין הוא בבור טעון הבאת מקום ומעשר טעון הבאת מקום מה בבור אינו [ד] אלא בפני הבית אף מעשר אינו [ה] אלא בפני הבית מה לבבור שכן טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח ביכורים יוכיחו מה לביכורים שכן טעונין הנחה ת"ל [ו] והבאתם שמה עולותיכם וגו' מקיש מעשר לבבור מה בבור אינו [ז] אלא בפני הבית אף מעשר אינו אלא בפני הבית וניהדר דינא וניתי במה הצד משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד מזבח מאי קסבר אי קסבר [ח] קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא אפילו [ט] בבור נמי ואי קסבר לא קידשה לעתיד לבא אפילו בבור [י] נמי תיבעי אמר רבינא לעולם קסבר לא קידשה והכא במאי עסקינן בבבור שנזרק דמו קודם חורבן הבית וחרב הבית ועדיין בשרו קיים [יא] ואיתקש בשרו לדמו מה דמו במזבח אף בשרו במזבח ואתי מעשר וליף מבבור [יב] וכי [יג] דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש [יד] מעשר דגן חולין הוא הניחא למ"ד [טו] בתר למד אזלינן אלא למ"ד בתר מלמד אזלינן מאי איכא למימר [טז] דם ובשר חדא מילתא היא כי סליק רבין אמרה לשמעתא קמיה דרבי ירמיה אמר [יז] בבלאי טפשאי אמטוי דיתבי בארעא חשוכא אמרי שמעתא דמחשכא לא שמיע להו הא [יח] דתניא בשעת סילוק מסעות קדשים נספלין [יט] וזבים ומצורעים משתלחים חוץ למחיצה ותניא אידך בשני מקומות קדשים נאכלים מאי לאו הא בקדשי קדשים הא בקדשים קלים אמר רבינא אידי ואידי בקדשים קלים ולא קשיא

ג' זקנים. דבר אחד מפי כל זקן וזקן: **ר' ישמעאל אומר כו'.** זו היא אחת מהן: **יכול יעלה אדם מעשר שני.** דקסבר קדושת האדרן לא בטלה ולריכה [ז] הפרשת מעשרות מן התורה וקאמר יכול יאכלנו עכשיו בירושלים בלא פדיון: **ת"ל וכו'.** ולקמיה פריך מאי שנא בכור דפסיעה ליה ומאי שנא מעשר דמיבעיא ליה: **שכן טעון מתן דמים.** הלכך לריך בית ומזבח: **בכורים יוכיחו.** שאין טעונין מתן דמים ולריכין בית כדכתיב לפני [ב] מזבח (דברים טו:). **שכן טעון הנחה.** הלכך כבו בית בהחזקתו למזבח לכך: **ת"ל כו'.** ולקמיה פריך וליהדר דינא וליתי במה הלד: **לד מוכח.** זה לנתן דמים ואלו לנהנה: **מאי קסבר.** הלא תנא דפסיעה ליה בכור ממעשר [ג]: **אי קסבר קדושה ראשונה.** אל בית קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא כי היכי דס"ל בקדושת האדרן וקמיבעיא ליה מי קרינא ביה [ד] לפני אלהיך אף לא וקפסיק מעשר מבכור: **אפילו בכור נמי.** אפילו בכור יקריב ויאכל דהא מאן דאית ליה קדשה לעתיד לבא אית ליה שמקריבין אע"פ שאין בית כדאמרינן במגילה (דף י.): **ה"ג ולא קסבר לא קדשה אפי' בכור נמי מיבעי.** ולא קסבר קדושת בית בטלה לה ומיבעי לה [ה] במעשר הואיל ואינו צריך לבית מי מיתתמיכי ביכורים ולפני ה' קרינא ביה או לא: **אפילו בכור.** כה"ג נמי מיבעי ליה כגון [ו] שקרבו דמיו ואימוריו וחרב הבית ובשרו קיים מהו שיאכלוהו: **אמר רבינא לעולם קסבר לא קדשה והכא.** דקפסיק ליה מעשר מבכור בבכור שאינו צריך לבית דומיא דמעשר [ז] דקפסיק ליה דפסיעה ליה גביה דלא מיתמיכי: **דאיתקש** [ח] **בשרו לדמו.** ואת דמם מזרק ואין אתי תנגס מקטיר ובשרם יהיה לך (במדבר יח) וליף מיניה בשעה שאתה ראוי לזרוק את הדם אתה אוכל את הבשר ולא אחר שנהרם המזבח: **וכי.** בשר הלמד בהיקש מן הדם חוזר ומלמד בהיקש על המעשר [ט]: **לשמעתא.** הא דאמרי דאמר קדשים קלים נספלין בפגימת המזבח ומייתי לה מדרשא דרבי יוסי: **בשעת סילוק המסעות.** כשמורידין את המשכן ומסלקין את המזבחות בעת המסעות במדבר: **קדשים נספלים.** בשר קדשי קדשים. " וקא סלקא דעתך מפני סילוק המזבח הוא מדקתני חזין ומצורעין משתלחין שאין מלוכע נכנס לדגלי השבטים ולא זב לאמתה לוים ונושאי הארון כדאמרינן לקמן (דף פח:) אע"פ שנסע אהל מועד הוא אלמא נספלין דקאמר לאו משום דמיספלי ביולא הוא דהא אהל מועד חשיב ליה [י]: **ופניא אידך גרים: בשני מקומות נאכלין** [יא]. חד במקומן במחנות האמורות בהן כשהמשכן במקומו וחד בכל מקום שיהא שם דרך הילכתן משנסעו וקשיין אהדדי: **מאי לאו.** קמייתא בקדשי קדשים והא בקדשים קלים: הכי גרסינן **מאי לאו הא בקדשי קדשים הא בקדשים קלים: אידי ואידי קדשים קלים ולא קשיא.** קמייתא ר'

מסורת הש"ס

ב) מכות יט. תמורה כח. ספרי ראה קה. ג) [מגיגה ב: וש"נ], ד) [לעיל תה. מכות יט.], ד) ע"ז ירושל' קידושין פ"א ה"ט, ה) סס [תמורה כל:], ו) ע"י פסחים פג., ז) פסחים לד: יומא ט. [כתובות עה.] מנחות נב. [בכורים כה.], ח) תוס' לקיס פ"פ ד"ה [מנחות לה.] ירושל' יומא פ"ד ה"ו

תורה אור השלם

ז. והבאתם שמה עלותיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבותיכם ובכרת בקרכם וצאנכם: דברים יב, ו

גליון הש"ס

תו"ל ד"ה קדשים נאכלים וקס"ד פשני סלוק וכו'. נשון קס"ד מוקשה הא זה קיימא גם לפי לאמתא. ותין דבר זה נוגע לפיה"מ לקמקנא:

שינויי נוסחאות

א) ויה אחר מהן נמתק (שרש"ו) ונן ניתא נמנכות ונתמורה ונמיקסמא דסנהדרין פ"ג, וכ"מ בתיי (גליון): ב) מעשר שני בזמן הזה בירושלים (נוסי כתה"י ובי"א בתוס'): ג) ל"ל אינו נאכל (תמורה כא. תוספתא פ"ג דסנהדרין): ד) נמנכות ונמתורה ונמוקסי פ"ג דסנהדרין אית"ל אלעזר (נוסי) מעשר דגגר תיריסך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך מקיים מעשר לבכור וכו'. כ"מ בליקוט רמי מתלי"ו (הגריב"): ה) נ"מ ל"ש בכור ול"ש מעשר בני הבאה ניהו (תמורה כא.): ו) בכ"ל אפילו מעשר נמי לא: ז) קיים בין דאי אתיה לדם לא בר זריקה הוא אתי בשר ליף מדם ואתי מעשר וכו'. ומסתר נמתק (ביה בתמורה כא.): ח) נמתמרה סס ומי לפנין קדש מדרדיר ותא"ר יוחנן כל התורה כולה למדין למד מן הלמד חוץ מן הקדשים שאין למדין למד מן הלמד. מעשר חולין הוא: ט) נמנמתת לה פ"ש אתמא נספלין ביצאנ. ומי' רש"י כתן ומש"מ דיש מתי לאו: י) וצריך להפריש מעשר. אי נמי במעשר שהיפרש קודם שבטלה קדושת הארץ, וקאמר [ניכול] יעלנו ויאכלנו כו' (כיי"ס): יא) נמל"ל ודין הוא. יתיבת ת"ל נמתק. ומי' מ"ר: יב) ל"ל והניחו לפני (שרש"ו): יג) טפי ממעשר כל"ל (שרש"ו): יד) ביה השתא בלא חומה לפני (ביה בגרש"ו בתכות): טו) ליה (מהרש"ו): טז) בגון בבור שקרבו (שרש"ו) ולל"ק, בגון שזרק דמו וקרבו איטוריו: יז) דמעשר עפקינן דפשיטא ליה גביה דלא מיתאכיל כל"ל (שרש"ו): יח) הל"מ עם הקודם לי (מרש"ו): יט) כנ"י טיקס ושישתא דרישא דבריתא הכי איתא מה בבור כי האי אינו נאכל כו' מה לבבור שכן חמור שמתחילתו הוצרך מתן דמים ואימורים למזבח בכורים יוכיחו שאין לך בכורים צריכים למזבח ואין נאכלים אלא בפני הבית דכתיב והניחו לפני מזבח. וכפרי"ן בס"מ ומ"ש: כ) בכתה"י ומתכי"ו טיקס ואי קשיא הא דתניא במסכת תענית (כמ.) הוגללו

מוסף רש"י

ג' זקנים. ר' ישמעאל ור"מ וגן עזאי: בכור מעשר וכיוצרים דטעונים הבאת מקום דכתיב (דברים יב) והבאתם שמה עולותיכם וגו' תרומת ידכם אלא בפני הבית. כדמפרש לקמיה דבכור מתן דמים ואימורין למזבח: ביכורים יוכיחו. ביכורים אינן נאכלין אלא בפני הבית דכתיב ונתתה לפני ה' אלהיך: הנחה. לפני המזבח, דכתיב ונתתה לפני ה' אלהיך: נהיהדר דינא. למה לי קרא, ליהדר דינא וליתמי בכור ובכור ומזר הדין, הלד הטוב שבהן שטעונין הבאת מקום ואינן נאכלין אלא בפני הבית, אף אני אביא מעשר (תמורה כא. וכב"ר מבות יט.): מאי קסבר. דפסיעה ליה דבכור אינו נאכל ומעשר שני מספקא ליה: אפילו בכור נמי. תרוייהו בכור ומעשר בני הבאה ניהו דקרבנות הוא לגבי הבאת קדושה נמי ירושלים לתקיע (תמורה שם) דאי קסבר לא קידשה לעתיד לבא. אנא היא דפליגי הקדשה דאשתא לשעתה ולעתיד לבא, לתיב לא קדשה לעתיד לבא דלעתיד לבא ולקדשה וקדשה כלה מלך ומירים ותמיסים, ולמ"ד קדשה לעתיד לבא לא הוה לקדש לבא כמו נמי לא מאכל (תמורה כא.) ואיתקש בשרו לדמו. ולקמן (שבועות מז.) ואיתקש בשרו לדמו. דכי היכי דלא הוה דם בשמה לא הוה מתן, דכי היכי דלא הוה קדשה לעתיד לבא, כשר נמי לא מאכל (תמורה כא.) ואתי מעשר וליף מבבור. כה"ג נמי מיבעי ליה כגון שקרבו דמו ואימוריו וחרב הבית ובשרו קיים מהו שיאכלוהו: אמר רבינא לעולם קסבר לא קדשה והכא. דקפסיק ליה מעשר מבכור בבכור שאינו צריך לבית דומיא דמעשר [ז] דקפסיק ליה דפסיעה ליה גביה דלא מיתמיכי: דאיתקש [ח] בשרו לדמו. ואת דמם מזרק ואין אתי תנגס מקטיר ובשרם יהיה לך (במדבר יח) וליף מיניה בשעה שאתה ראוי לזרוק את הדם אתה אוכל את הבשר ולא אחר שנהרם המזבח: לשמעתא. הא דאמרי דאמר קדשים קלים נספלין בפגימת המזבח ומייתי לה מדרשא דרבי יוסי: בשעת סילוק המסעות. כשמורידין את המשכן ומסלקין את המזבחות בעת המסעות במדבר: קדשים נספלים. בשר קדשי קדשים. " וקא סלקא דעתך מפני סילוק המזבח הוא מדקתני חזין ומצורעין משתלחין שאין מלוכע נכנס לדגלי השבטים ולא זב לאמתה לוים ונושאי הארון כדאמרינן לקמן (דף פח:) אע"פ שנסע אהל מועד הוא אלמא נספלין דקאמר לאו משום דמיספלי ביולא הוא דהא אהל מועד חשיב ליה [י]: ופניא אידך גרים: בשני מקומות נאכלין [יא]. חד במקומן במחנות האמורות בהן כשהמשכן במקומו וחד בכל מקום שיהא שם דרך הילכתן משנסעו וקשיין אהדדי: מאי לאו. קמייתא בקדשי קדשים והא בקדשים קלים: הכי גרסינן מאי לאו הא בקדשי קדשים הא בקדשים קלים: אידי ואידי קדשים קלים ולא קשיא

הערות הותרו זבין ומצורעין ליכנס לשם במסכת מנחות בס' שתי הלחם (לה.). דמינן להו אהדדי ומוקמינן להו בתנאי: בא) ל"ל קדשים נאכלין (שרש"ו): בב) נמל"ל בקדושה (גלי קרייס): בג) ל"ל קדושת הבית (שרש"ו): בד) אי מתאכיל בירושלים דקרינא ביה (שרש"ו): בה) זו גירסת ר"ש, ונרי שיש בבבור שקרבו. ומי לגיל פוח ר': בו) קדישה אי"כ בסות מותרות הוא בהא הלינא כדמיכת בבבלילה, הא"כ יבוא מעשר ויהא נאכל בכל כו': (שרש"ו תוס' חכמת ר"ש): בח) דגרסי' (שרש"ו): בט) תיכת ראינו לימת כנ"ו והוסיפוה עפ"י הה"ד, ובגל"ל דאיש. ובגליון תמוה כת. דבהוהיא לא אמר דנאכל בכל ערי ישראל: בט) ובבבור (שרש"ו): ל) ותאי בפני בל"ל, ותיכת מיהו נמתק (ציש): לא) ל"ל מיבעיא (ציש): לב) אלא ל"ל דבעינן מחיצות לאבול (שרש"ו): לג) קיימת (שרש"ו): לד) יהא פשיטא כו' כל"ל, פירוס בלא פדיון בלא הר לפני ה' אלהיך (ציש, וכ"ה בתוס' מכות יט ע"א): לה) ל"ל בהדנן לקמן דף קיב באו כו' ר"ל דמיירי במעשר שגדל לפני הבית הדוחקה להבאת מקום ועיי' כתוס' כתן דיה מלוי (גליון): לו) כנ"י הבא: לח) בגליון הגיה המזבח נמי אינו ראוי לזריקה ובשר כו': מל) כנ"י כו' פי' הא כו':

אלהיך (ציש, וכ"ה בתוס' מכות יט ע"א): לו) ל"ל בהדנן לקמן דף קיב באו כו' ר"ל דמיירי במעשר שגדל לפני הבית הדוחקה להבאת מקום ועיי' כתוס' כתן דיה מלוי (גליון): לו) כנ"י הבא: לח) בגליון הגיה המזבח נמי אינו ראוי לזריקה ובשר כו': מל) כנ"י כו' פי' הא כו':

שיטה מקובצת מאי קסבר אי קסבר קדשה [כו'] אפילו בבור נמי. יקריב ויאכל ולא יקח מן דמים יכנה מזבח ומני מתן דמים יכנה מזבח דקריב, ובזמן דקסבר דאע"פ שאין בית. ת"ל דלמאן דאמר לא קדשה לעתיד לבא, ת"ל דפ"כ מעשה דאיתקש בשרו לדמו, ת"ל דפ"כ מעשה דאיתקש בשרו לדמו. ולמאן דאמר לא קדשה לעתיד לבא, ת"ל דאע"פ שאין בית, ת"ל דאע"פ שאין בית. ת"ל דאע"פ שאין בית. ת"ל דאע"פ שאין בית.